

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadrugi dom 269.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 145.

V Ljubljani, sobota 18. septembra 1926.

Leto I.

Naš pokrajinski kongres.

V nedeljo se bo vršil v Celju pokrajinski zbor Socialistične stranke Jugoslavije. Prav nič ne pretiravamo, če trdimo, da zavisi nadaljni, povolnejši razvoj naše stranke v prvi vrsti od sklepov in direktiv tega zbora. Malokateri naš strankin kongres je bil postavljen pred tako težko nalogo, kakor letošnji. Zato moramo toliko bolj želeli, da bi ta zbor znal prav oceniti situacijo in pokazati pravo smer našemu delu in stremljenju po napredku in konsolidaciji socialističnega gibanja.

Naša stranka preživlja že nekaj let težko krizo. To krizo so povzročile deloma tudi lastne taktične pogoje, v glavnem in predvsem pa one velike taktične in načelne difference, ki so pretresle in razkrojile delavsko razredno gibanje po celem svetu, in ki so se končno **polarizirale v londonski delavski socialistični Internacionali na eni, in v moskovski komunistični na drugi strani.** Ta boj se je vodil v manjših razmerah, a v nič manj ostri obliki vsa ta leta tudi v naši pokrajini, in ni čudno, če so ti bratomorni boji ter splošna kruta reakcija in silna gospodarska depresija zbegali in razdvojili delavstvo, občutno oslabili njegovo odporno silo in končno močno zrahljali naše bojne vrste, zlasti pa našo politično organizacijo.

Enake borbe in razcepi, kakor pri nas, so bili, na žalost, tudi drugod, vendar opažamo z veseljem, da se v poslednjem času mednarodno socialistično gibanje znova bolj in bolj konsolidira. Razredno zavedne mase se vračajo v socialistično stranko, v socialistične strokovne organizacije. Ni tudi več daleč čas, ko se bodo obe Internacionali približali; sedanjí notranji boj v sami ruski komunistični stranki opravičuje nado, da se bo ves zavedni razredni proletarijat složno vrnil h klasičnim preizkušnim metodam in načelom marksističnega socializma.

Pa tudi sam mednarodni socialistični pokret se zadnja leta bolj in bolj koncentriral na pravilni liniji. Ko je koj po vojni druga Internacionala sklicala svoj kongres v Lucernu, se je zbralo tam le nekaj mednarodnih delavskih zastopnikov, ki niso v onih odločujočih zgodovinskih dneh vedeli kako in kaj, in Macdonald je takrat modro pripomnil, da je najbolje, da se kongres razide. Na onem kongresu je bilo tudi druge Internationale konec. Naloga zdravilnih in aktivnih socialističnih sil je bila, da gredo na delo, da se osnuje nova res socialistična in revolucionarna Internacionala. Zahvaliti se moramo predvsem avstrijskim sodelavcem, da je po hamburškem kongresu došlo do ustanovitve londonske Internationale, ki si je nadela ime: **»Socialistična Delavska Internacionala«**, s čimer je že v naslovu zgovorno poudarila svojo levičarsko preorientacijo.

Omenili smo vlogo avstrijske socialne demokracije pri tem velikem poslu tudi zato, ker je zlasti delovanje bratske avstrijske stranke izredno poučno. Ni dvoma, da so mogli avstrijski sodelugi odbiti komunistični naval, vzdržati strankino enot-

nost in dvigniti ves delavski razredni pokret v avstrijski republiki do sedanje zavirljive višine v prvi vrsti vsled tega, ker so se ves čas zavedali, da je **politični oportunizem**, gaženje razrednih revolucionarnih načel, sejmarjenje s programom in prepričanjem za trenutne navidezne koristi, za delavsko gibanje in zmago **skrajno pogubno.** Avstrijski sodelugi so zapustili oblast, čim je zaslepljeni narod oddal večino glasov reakcijski stranki. Danes so ti sodelugi druga najmočnejša stranka v republiki, skoro opravičeno bi se nam zdelo, da sodelujejo pri vladnih poslih — pa vztrajajo v svoji ostri opozicijski taktiki in grade svojo ponosno organizacijsko zgradbo, dobro se zavedajoč, da je doslednost in načelnost zlasti za socialistično stranko najnujnejše in najvišje dobro. Imamo pa žal nasproti temu vzornemu vzgledu, stranke, ki so izgubile skoro že vse, samo najbolj prostaškega oportunizma ne!

Toda avstrijska socialna demokracija ni ostala načelna samo v tem pogledu, ona je z isto nepopustljivo načelnostjo vodila borbo proti komunističnim frakcijam, pravilno povdarjajoč, da kar je socialističnega, spada v socialdemokratsko stranko, kar je komunističnega, v komunistično, naloga obeh Internacional bo, da po prirodnem razvoju stvari, združijo v ugodnem času v celoti oba pokreta. To da je obenem **najprimernejše delo za razčiščenje situacije in zedinjenje proletariata.** Zato povdarja v svojem novem programu predvsem, **da je pripadnost k delavski socialistični Internacionali, »conditio sine qua non«** za vsako uspešno socialistično udejstvovanje. Kdor hoče delati za zedinjenje, pa opušča namerno ali nenamerno ta temeljni in prvotni pogoj, ta delavstva ne združuje, marveč razdva-ja in bega.

Ves mednarodni razvoj socialističnega gibanja priča, da je bila koncepcija onih sodelugov v Sloveniji, ki so leta 1920 skušali zajeziti širjenje razkola potom združitve razrednega delavstva v delavski socialistični stranki, pravilna in dalekovidna.

Sodelugi v mariborskem okrožju so v tem smislu delali in so zato ohranili tudi v najtežjem času svoje pozicije. Naloga stranke je, da dela zlasti sedaj, ko so prilike bolj godne kot leta 1920, v tem pravcu, sledeč načelom in direktivam Internationale. Vsi, ki so dobre volje, lahko pomagajo, **sa j so jim vrata stranke vedno na stežaj odprta.**

Baš letos poteče 30 let, odkar je bila naša stranka ustanovljena. Glejmo, da najdemo ob tej slovesni priliki spet samega sebe. Velika je naša odgovornost. **Slabi smo, toda dokler smo člani velike delavske socialistične Zajednice, smo močni.**

Naš čas prihaja. Le jasnih ciljev in odločnega hotenja nam je treba. Naš program in naše direktive so v dobri meri označene v programu in direktivah Internationale.

Pozdravljamo celjski kongres v nadi, da bo na višku svoje težke naloge.

Golouh.

Zedinjenje na Norveškem in pri nas!

V nedeljo se sestane v Celju izreden pokrajinski kongres Socialistične stranke Jugoslavije, katerega se udeležijo po dveh zastopnikih tudi grupa »Zedinjenje«, ki je pred kratkim izdala svoje glasilo v svrhu »pospešitve zedinjenja proletariata v močno politično stranko«.

V istem času, ko se pojavljajo stremljenja po političnem zedinjenju pri nas, se vrši isti proces tudi na Norveškem, kjer je delav. gibanje močnejše nego naše. Tudi tam se vrše obširne diskuzije v vseh delavskih listih o vprašanju, kako združiti levo in desno v eno močno politično stranko.

In priznati moramo, da so se tamkajšnji levičarji lotili temeljnih vprašanj, ki so doslej razdvajala proletarijat: to je vprašanje demokracije in diktature in pa vprašanje Internationale in izgleda, da bosta ti dve vprašanji skoro ugodno rešeni in potem bo imelo norveško delavstvo le eno močno socialistično stranko.

Vsa druga vprašanja, ki se jih morda podzavestno skuša pri nas prikazati kot najvažnejša, to je vprašanje strankinega programa in štata, so tam **podrejene važnosti in tudi pri nas je želeli, da se rešuje stvar tako, kakor jo rešuje ves ostali delavski svet.**

Čim sta rešeni pri nas ti dve kardinalni vprašanji — in po našem mnenju sta bili rešeni v hipu, ko se skupina »Zedinjenje« zavzema za osnutek novega avstrijskega socialdemokratskega programa, **potem sploh ni nobenih ovir več za takojšen pristop k Socialistični stranki Jugoslavije.** V njej je pa mogoče potem vsakomur staviti predloge po spremembi štata in programa in če bodo ti predlogi pametni in potrebni in bo za nje potrebna večina, tedaj bodo sveda tudi sprejeti. To vprašanje se pa ne da rešiti prej, dokler niso vsi ti sodelugi, ki take spremembe želijo, organizirani v naši stranki.

Za slučaj pa, da še niso razjasnjeni pojmi med nami in grupo »Zedinjenje« o vprašanju demokracije in Internationale, potem poglejmo, kaj pravi vodja norveške delavske (kom.) stranke, s. Tranmael, ki si najbolj prizadeva združiti norveško delavstvo in vodi za to vročo časopisno kampanjo v svojem »Arbeiderbladet« o zedinjenju: O diktaturi noče on danes nič več slišati in bi mogla biti le prehodno sredstvo, za slučaj prevzema oblasti po delavstvu v svoje roke. — Isto torej, kar trdi naš Adler in mi vsi. — Nadalje trdi, da se je diktatura preživela. In ta njegova izjava je zanimiva, ker se je norveško delavstvo svojčas baš na tem vprašanju razbilo. Govori in piše se po norveških delavskih listih sedaj samo še o vprašanju Internationale.

In značilno je, da se je Tranmaelov stockholmski korespondent obrnil na bivšega švedskega komunističnega Höglunda (ki se je že leta 1924 pridružil s svojo neodvisno komun. stranko socialistični) z vprašanjem, kako se počuti sedaj po svojem vstopu v švedsko socialistično stranko. Odgovor je bil zelo zadovoljiv: On

priporoča najtesnejšo združitev vsega švedskega delavstva.

In isto bi mogel priporočati s drugom okoli »Zedinjenja« marsikateri funkcionar Socialistične stranke v Sloveniji, ki je spregledal z njimi vred zmote in razbijaško delo Zinowjewa, ki so ga sedaj tudi Rusi sami potisnili v ozadje in tako odvrnili vsaj eno oviro do internacionalnega zblizanja.

Höglund pojde še dalje in izraža mnenje o naši Internacionali, s katerim mora soglašati vsak marksist v Sloveniji. On pravi:

Predvsem je treba konstatirati, da imamo samo eno Internacionalo, in to je Socialistična delavska Internacionala. Takozvana komunistična Internacionala predstavlja danes samo rusko komunistično stranko in pa od nje **plačane** agente v ostalih deželah. Ruski boljševik Medvedjev je karakteriziral takozvane inozemske komunistične stranke kot malo-meščanske lakaje, ki so se prodali za ruski denar. Höglund pravi dalje, da vodi ruska komunistična stranka v Rusiji državokapitalistično in pa meščansko politiko in že vsled tega nima ta Internacionala nobenega stika s socializmom; niti ideološkega. Polom ruske Internationale in pa propadanje ruske revolucije je velika tragedija, ki pa skriva v svojih skladih nešteto smešnosti in komedije. Le eno je gotovo: Ruski boljševizem je ubil boljševizem v zapadni Evropi. Komunistična Internacionala ne eksistira več! Razume se, da so tudi pri Socialistični Internacionali stvari, s katerimi ne soglašajo samo norveško delavstvo, nego tudi stranke drugih dežel z marsičem niso bile zadovoljne, kajti po edine stranke imajo težke grehe na vesti, ne smemo pa pozabiti, da je večina evropskega delavstva v tej Internacionali in da ji načeluje mož, kot je Friderik Adler, mož, kojega revolucionarno prepričanje in osebni značaj je nad vsemi dvomi vzvišen.

Tako jasna in programatična polemika med norveškimi sodelugi mora čimprej roditi pozitivne uspehe. Priobčujemo jo vsled tega, ker je tam stremljenje po zedinjenju tako in morda še večje kot pri nas in pa tudi zato, da pokažemo, katerih vprašanj se je treba pri zedinjevalnih poizkusih najprej lotiti.

Mi imamo pa vkljub temu utis, da so za grupo »Zedinjenje« vsa ta vprašanja že zdavnaj rešena in ne vidimo tedaj nobenih bistvenih ovir več za takojšnje zedinjenje delavstva v Sloveniji.

Oblika, kako se zedinjenje izvrši, sploh ni bistvena, če smo si enkrat na jasnem, da nad 1000 organiziranih socialistov v Sloveniji ne more postati nezvestih svoji stranki v državi, svojim tradicijam in svojemu programu, še prej, predno so oni, ki si spremembe želijo, z nami v eni stranki organizirani.

Vse to so stvari, ki se rešujejo po volji članstva pozneje.

Pogoj bi moral biti le eden: da ni pri tem zedinjenju ne zmagovalcev in ne premagancev, nego da smo vsi ravnopravni člani močne in enotne Socialistične stranke. In v tem soglašamo vsi. Nobeno ponižanje ne bo to, če postanemo vsi člani ene stranke, ki naj popelje slovensko delavstvo iz močvirja strankarskih razprtij in čisto škodljivih polemik do večje veljave in do večjih uspehov.

Pridite vsi, dobrodošli ste!

Ošlak.

K načrtu novega občinskega zakona.

(Za pokrajinski zbor k 5. točki dnevn. reda.)

1. Občinski zakon ima zagotoviti in zaščititi napram višjim samoupravnim edinicam, zlasti pa napram državi, področje in pravice občine in ji

s tem omogočiti, da zamore v okviru svoje samouprave izpolnjevati svoje gospodarske, socialne in kul-

švicarska social-demokratska stranka pristopi k II. Internacionali.

Švicarska social- demokratska stranka je bila doslej edina stranka v Evropi, ki ni bila včlanjena v naši curiški Internacionali. Odkar se je

preselil sedež Internationale iz Londona v Zürich na švicarska tla, je pričela tudi ona resno razmotrivati o pristopu in načelstvo je minuli teden z 35 proti 10 glasovom sklenilo pristop k Internacionali.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridelek.

Plača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Načrt zakona o občinah, ki ga je sestavila ministrska komisija, tem zahtevam ne odgovarja.

2. Občine so prirodne in gospodarske celote, ki jih je ustvaril socialni razvoj, ne pa umetne tvorbe, ki bi bile nastale na ukaz države.

Zato je določba načrta, da imej vsaka občina najmanj 2000 prebivalcev, samovoljna in sablonska. Načrt tudi prepisuje velikim županom in notranjemu ministrstvu odločujoč vpliv na združitev in zložbo sedaj obstoječih občin v nove večje občine in s tem odpira vrata partizanskim instinktom slučajno vladajočega režima.

3. Opravičena je zahteva, da imej vsakdo pripadnost v oni občini, v kateri se je naselil z razvidnim namenom, da bo tam stalno prebival.

Načrt ne odpravlja sedanjega neugodnega stanja, ki so ga povzročili v občinah v Sloveniji dosednji predpisi o domovinstvu.

Dobo petih let, ki jo načrt določa za pridobitev občinskega članstva, je treba kar najbolj znižati.

4. Najboljši temelj resnični občinski samoupravi je popolna demokracija, v kateri ima občinsko prebivalstvo neposreden vpliv na vršitev važnih občinskih poslov.

V tem oziru načrt poslabšuje sedanje stanje, ker ne uvaža nikakih institucij, potom katerih bi celokupno občinsko prebivalstvo z neposrednim glasovanjem odločalo o važnejših občinskih stvareh.

5. Občinska samouprava bo ostala na papirju, ako se občinam ne zagotovi zadostne finančne in gospodarske samostojnosti. Načrt teh predpogojev ne daje in stavi občinsko gospodarstvo pod jersko kontrolo politične in finančne oblasti.

Določba čl. 129. načrta, da občina z občinsko uredbo lahko predpiše, da se morajo vsi občinski prebivalci posluževati občinskih podjetij in zavodov, ki so namenjeni občinam interesom občine, je nejasna in bi jo bilo treba izpopolniti. Občini bi bilo treba priznati glede nepremičnin razlastitveno in predkupno pravico v občinski svrhe.

5. Občina nima popolne samouprave, ako ji ne pristojna krajevna policijska oblast.

Načrt poslabšuje sedanje stanje, ko odvzema iz občinskega samo-

stojnega področja krajevno policijo.

6. Ne ugovarja se temu, da naj občina sodeluje pri lokalnih poslih državne uprave, ker se s tem vsaj v mali meri izločujejo neugodni vplivi birokracije.

Država pa bi morala odškodovati občine za stroške, ki jim nastajajo z opravljanjem poslov državne uprave. Ni zadostna določba načrta, da se mora preskrbeti za pokritje stroškov za opravljanje onih državnih poslov, ki bi se občinam na novo poverili.

7. Nadzorstvo državne uprave se ima omejevati samo na zakonitost občinskega poslovanja.

Načrt pa daje srezkemu poglavarju tako velik vpliv na občinsko poslovanje, da bo mogel uspešno zavirati vsako samostojno občinsko delo.

Dr. Jelenec.

Stalin o Zinovjevu.

Na seji centralnega komiteja ruske komunistične stranke dne 22. julija je Stalin govoril tako-le:

»Naša prizadevanja so včasih spričo skoraj nepremagljivih zaprek pri vodstvu javnih zadev Sovjetske Rusije vedno potlačena od opozicijskih teroristov; teroristov, ki kradejo čas na naših konferencah z destruktivno kritiko; teroristov, ki imajo velik program na papirju; kritikov, ki vedno kažejo na pomote za nami, paj ki nam nikdar ne dajo priznanja za izvršeno delo.

Te osebe ne skušajo le cepiti enotnost stranke, ampak širijo svojo kritiko tudi v zunanji svet.

Ti ljudje delajo zgago. Oni ovirajo naše delo v naših strankinih svetih (pri teh besedah je pokazal na Zinovjeva), oni razpošiljajo svoje govorance v svet, kakor da te predstavljajo jedro misli Sovjetske Rusije.

Ta oseba (zopet je Stalin pokazal s prstom na Zinovjeva) je s svojimi nečuvstvenimi idijotičnimi govori ustvarila položaj, da je našemu biroju za inozemske zadeve skoraj nemogoče skleniti sporazum ali pogodbo z zunanjim svetom, od katerega mora dobivati kredit in tovarniške produkte, ako hoče nadalje eksistirati.

Izkoristil je svoje zgodnje pridruženje našemu ljubljenu voditelju,

da je svetovno javno mnenje bilo vedno v strahu pred Rusijo. Edino on je odgovoren, da se ni sklenila pogodba z Anglijo. Njegova dejanja in govori so povzročili, da so se odtujile simpatije onih v Ameriki proti onemu, kar so imenovali »svetovno revolucijo«.

Dosti je tega govorenja! Dosti je teh idijotičnih povdankov! Dosti je pisanja pisem vsakemu idijotu v inozemstvu, slikanja samega sebe kot človeka, ki lahko vodi milijone ljudi proti kapitalizmu.

Ta oseba (Stalin je še vedno kazal s prstom na Zinovjeva) je celo odtiljala simpatije vsakega socialista po vsem svetu od nas.

Naš režim je proglasil za anatemo angleškega socializma.

Napravil je iz nas govedo v zasmeš vsemu svetu. In zakaj?

Mi poznamo Rusijo in ker poznamo rusko misel, je bila naša revolucija uspešna.

Ampak mi ne poznamo mišljenja ameriškega proletarca.

In, ali poznamo mišljenje angleškega delavca?

Ne poznamo ga.

Čas je, da se obrnemo proti obema destruktivnim delovanjima, proti onemu, ki ga zastopa ta oseba, ravno tako pa proti reformatorjem, ki bodo vstopili v začasni in nesveti zakon s kapitalizmom, ki ga zastopa ta oseba. (Stalin je pokazal proti Trockiju.)

Ker mu primanjkuje modrosti in sodbe, nadomestuje to z govorico in govoriči tako, da ga jaz kot sin navadnega čevljarja ne morem razumeti in se vprašujem, ali je on učiliščni profesor ali znanstvenik, katerega tehničnih izrazov ne razumem.

Kaj naj storimo? Ali naj priključimo spet carizem? Ne!

Unija sovjetskih republik bo nadaljevala svojo triumfalno pot, hodila bo ravno pot, ona ne bo več poslušala idijotičnega krika svetovnih revolucionarjev, ravnotako pa tudi ne bešeš omamljenih prerokov.

Slavete testonine

so na vrhu kvalitete!

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

To je bilo izven načrta »Železne pete«, zakaj agenti provokaterji so predobro izvršili svoje delo. Ali vse je bilo v prid »Železni peti«. Pripravila je upor in umor toliko častnikov jo je upravičeval v tem, kar je potem sledilo. Kakor pričaranih iz zemlje, je štirideset tisoč vojakov regularne armade, obkolilo upornike. To je bila past. Nesrečni miličniki so opazili, da so se na njihovih strojinah zgodile spremembe in da patroni ne gredo v cev. Izobesili so bele zastave, ali niso se upoštevale. Nikdo ni ostal živ. Z navadnimi granatami in šrapneli so jih obstreljevali iz daljave in ako so nesrečniki v svojem obupu planili, da se prebijajo skozi obroč, ki jih je obdajal, se jih je kosilo s strojinami. Pripovedoval mi je očividec, da ni noben miličnik prišel bližje strojnic, kakor na sto metrov. Zemlja je bila pokrita z mrličmi in naposled je kavalerija s konjskimi kopiti, z revolverjem in sabljo še pobila in pohodila ranjence.

V tistem času uničevanja kmetov se je dogodila tudi revolta premogarjev. Revolta je bila smrtni boj organiziranih delavcev. Tričetr milijona premogarjev je stopilo v stavko. Ali bili so preveč razstreseni po državi, da bi lahko izrabili svojo moč. V njih lastnih okrajih se jih je izoliralo in prisililo k pokornosti. To je bila prva velika gonja sužnjev. Pocock si je pri tem zaglužil svoje ostroge kot nadzornik sužnjev in pa

smrtno sovraštvo prebivalstva. Nešteti atentati so bili naperjeni nanj, ali vsi so spodleteli. On je bil, ki je bil odgovoren za upeljavo ruskega sistema potnih listov med premogariji; in še zato, da jim je bila odvzeta pravica svobodnega preseljevanja.

Med tem so socialisti ostali trdni. Med tem, ko so se kmetje utapljali v krvi in propadali v požarih, in se organizirani delavci razprševali, so socialisti ohranili svoj mir in spopolnjevali svoje tajne organizacije. »Železna peta«, ki se je od začetka obotavljala naenkrat obračunati z vsem proletarijatom, je našla delavce treznejše, nego je pričakovala. Ničesar si ni bolj želela, kakor naše vstaje. Mi smo se pa umaknili, vključ vsemu prizadevanju agentov provokaterjev, ki jih je kar mrgolelo med nami. V tistih dneh so bili agentje »Železne pete« nekoliko neokretni v svojih postopkih. Mogli bi se mnogo česa učiti; ali med tem so bili iztrebljeni od naših bojovnih čet. Bilo je grenko, krvavo delo, ali mi smo se borili za življenje in za revolucijo, zato smo morali nasprotnika pobijati z njegovim lastnim orožjem. Ali ostali smo poštenji. Noben agent »Železne pete« ni bil usmrčen brez zaslišanja. Lahko, da so se zgodile napake, ali redke. Najpogumnejši in bojevitiji sodrugi, žrtvujoč sami sebe, so stonali v te bojevine čete. Deset let pozneje je imel Ernst v rokah številke in podatke, ki so mu jih dali vodje teh bojovnih čet. Izračunal je na podlagi teh števil in podatkov, da je bila povprečna življenska doba teh mož in žen, ko so stopili v bojevine čete, še pet let. Tovariši bojovnih čet so bili vsi junaki in čudovito pri tem je bilo to, da so bili vsi protivniki umorov. Delali so proti svoji

lastni naravi. Ali ljubili so svobodo in zato niso poznali nobene žrtve, ki bi bila prevelika, samo da koristijo stvari.

Naloga, ki smo si jo stavili, je bila trojna. Prvič, iztrebitev agentov oligarhije. Drugič, organiziranje bojovnih čet, in izven teh, ustvaritev splošnih tajnih organizacij revolucije. In tretjič, upeljavo naših lastnih tajnih agentov v tisto pagono oligarhije — v delavske kaste in posebno med telegrafiste, tajnike in pisarje in v armado, med agente provokaterje in med nadziratelje sužnjev. Bilo je počasno, nevarno delo in mnogokrat so bili naši naporji vsled drago plačanih napak uničeni.

»Železna peta« je v odprtem boju triumfirala, ali mi smo obdržali naše lastne organizacije v novem boju cele. Z njimi smo delali dejstva, ki so bila nepričakovana in strašna in nevidna. Nič ni bilo vidno, mnogokaj se ni dalo uganiti; slepec se je boril s slepcem in vendar je bil v vsem tem načrt, cilj in nadzor. Prepojili smo celo organizacijo »Železne pete« z našimi agenti, medtem ko so bile naše organizacije prepojene z agenti »Železne pete«. Bil je to teman in zahrbtni boj, poln intrig in zarot, komplotov in protikomplotov. In za vsem tem je prežala in pretila nasilna in strašna smrt. Moške, žene, naši najbližji in najboljši sodrugi so izginjali. Danes smo jih še videli. Jutri so že bili mrtvi. Nikdar jih več nismo videli, ali zvedeli smo, da so mrtvi.

Nikjer ni bilo zanesljivosti in zaupanja. Mož, ki je poleg nas ustvarjal komplete, je bil morda, čeravno smo ga vsi poznali, agent »Železne pete«.

(Konec prihodnjic.)

sko delo ne sme sloneti na par sodrugih, marveč je nujno, da je velika četa požrtvovalnih sodrugov vedno pri delu. — Posebno tajništvo se peča s kmečkimi delavci, bajatari, malimi kmeti in podobnimi ljudmi, da jih pritegne k stranki. Zaznamuje lepe uspehe. —

V podprilicih »Delavske zbornice« so velike dvorane za shode, za predavanja, razgovore itd. V teh prostorih so v glavnem doma delavski omladinci, delavski pevci in športniki. **Mladinska organizacija** ima v 22 podružnicah 1149 članov; je zelo agilna. — Celovško okrožje pevecv, v katero spada tudi vzhodno Tirolsko, šteje 40 pevskih društev s 1200 člani. Delavski športniki pa so organizirani v 11 telovadnih društvih s 781 člani, v osmih kolesarskih društvih (669 čl.) ter v 11 podružnicah društva »Naturfreunde« (701 čl.). — Poleg teh društev so tam še prostorsko društvo »svobodomislicev« in pogrebno društvo »Plamen«, ki goji agitacijo za sežiganje trupel v krematorijih ter za »društvo otroških prijateljev«, ki ima 260 članov in vzdržuje otroško okrevališče Paulhof na Seebodnu. —

V prvem nadstropju dominirajo na levi strani strokovne organizacije, v sredi Zbornični prostori, na desni soc. dem. stranka in republikanska garda.

Strokovne organizacije se lepo razvijajo. Imajo celo vrsto tajnikov, ki z vso ljubeznijo vrše svoje težko delo. Pozna se težka gospodarska kriza, v kateri se nahaja tudi Koroška, ki ima v glavnem tri velike industrije: lesno, rudarsko in plavžarsko ter — železnice, ki so silno zaposlene, ker gre ves veliki transit sedaj preko Beljaka v srednjo Evropo.

Soc. dem. stranka je odločilen faktor v deželi.

Koroški deželni glavar je bil sodr. Gröger od 1. avg. 1921 do 30. okt. 1923! Pri volitvah l. 1923 pa so se združili vsi nemški Korošci (kršč. socialci, narodni socialci, nacionalci, kmetijski itd.) v eno fronto proti socialnim demokratom. Z združenimi močmi so dosegli 90.000 glasov in 25 mandatov, medtem ko so prejeli socialni demokratje 61.000 glasov in 15 mandatov. Slovenci pa 10.000 glasov in dva mandata. Sedaj je deželna vlada Koroška, ki jo voli deželni zbor, sestavljena iz 8 članov (5 meščanov in 3 socialistov). V deželni vladi so socialni demokratje: dež. podglavar s. August Neutzler, dr. Zeinitzer in Hans Lagger. Tudi v vodstvu dež. zbora je kot drugi podpredsednik s. Lukas. V rokah socialistov so važni referati: občine: stavništvo in socialno skrbstvo. — Stranka ima mnogo občin in to prav velike v svoji upravi. Tako ima v Beljaku absolutno večino in seve tudi župana. Tudi nekaj slovenskih občin je v rokah socialistov (Bistrica v R., Vetrinje, Podlublje, St. Jakob v Rožu, Miegler, Železna kaplja itd.)

V strankinem tajništvu mi je s. Lukas pokazal svoje *»mavlično«* delo. Kot mavliča priden zapisuje cel dan vse, kar je potrebno, da stranka napravi in vodi. Brez socialne demokracije se ne zgodi ničesar na Koroškem. Sodrug se že vesela na nove volitve, ki bodo prihodnje leto. Njih organizacije so tako napredovale, da upajo na velike uspehe. Najboljše dela beljaška organizacija; je po številu shodov in strankinih članov na prvem mestu.

— »Hoho!« — si bo kdo mislil: »Ti pišeš o tej delavski zbornici, kot bi to bila kaka strankina hiša; ne pozabi, da je »Delavska zbornica« nevtralna ustanova.«

Res; lep in tehten pomislek je to, ali, kaj hočemo: ko na Koroškem velja geslo in pravilo: »kar delavec to socialisti!« Pri volitvah v Delavsko zbornico so dobili socialisti 34 mandatov in vsi nasprotniki skupaj komaj — šest. — Iz previdnosti sem seve vprašal: kje pa so nasprotniške organizacije. Koj so mi pokazali prostore, ki so jih dali kot kulantni socialisti »žolti« organizaciji, ki je pa seve majhna in slaba in rabi malo prostora. Kršč. socialne organizacije pa so odklonile poziv za prostore v palači »Delavske Zbornice«. —

Ko sem zapuščal palačo Delavske zbornice, bila mi je glava polna.

Kakšna razlika med organizacijami na Koroškem in pri nas? Delavstvo je enotno. Tudi tu so komunisti, zlasti v Celovcu, poskušali razbijati organizacije; dosegli so pa to, da imajo enega zastopnika celo v obč. svetu; socialni demokratje jih imajo 10, meščanski blok pa 22. Vendar je večina delavstva odklonila frazerije in se drži starih svojih sodrugov, ki jih vodijo od zmage do zmage.

Koroška socialna demokracija je vredna svoje Maticice na Dunaju. Marljivo je na delu, da ničesar v prid delavstvu ne zamudi.

Naj se naši sodrugji po Sloveniji ugledajo v delo naših sosedov: Korošcev in naj jih začno posnemati!

Dunajska občinska uprava kot uzor celemu svetu.

Dunaj, 12. sept.

Kapitalistični krogi si silno prizadevajo, da bi proletariatu dokazali, da se čisto zastoni in po nepotrebnem trudi, ako misli kedaj na uresničenje socialističnih naukov. Češ, to kar govorijo socialisti na shodih in kar pišejo v svojih listih, to je neizvedljivo in je torej zastoni ves trud. To pišejo tako prepričevalno, da se na žal mnogo kalinov vlije, ki gredo potem med delavstvo in ponavljajo, kar so čitali v »Wiener Journalu«, »Freie Presse« ali kakem drugem buržujskem glasilu. Zlasti slovenski klerikalci radi včasih udarijo na to staro struno ter

se malo ponorčujejo. Toda nič ne pomaga! Teorija se že spreminja v prakso, pri vsem tem, da so ovire še silno velike, da je treba še računati s kapitalističnim sistemom, ki je že popolnoma gnil in je posvečen neizogibnemu razpadu. Na Dunaju so prišli po prevratu, socialisti na podlagi splošne in enake volilne pravice do dvetretjinske večine v občini in to občino so pri drugih volitvah obdržali. Dunajska mestna občina pa je ob enem dežela, z legislativo. Občinski svet je ob enem deželni zbor, ki potrjuje občinske sklepe in je le malo takih stvari, ki so pridržane Bundu ali državi. Občinski svet lahko danes zboruje kot tak in sklene, da uvede take in enake davke ali da jih ukine in jutri pa se ta občinski svet pretvori v deželni zbor in potrdi svoje včeraj storjene občinske sklepe! No in te pravice se dunajski občinski svet v prav izdatni meri poslužuje. V nekaj par letih je Dunaj ustvaril toliko, kot niso kapitalisti v sto letih storili, in to v najbolj neugodnih letih.

Že prihajajo delavske deputacije iz najrazličnejših dežel, kakor tudi seveda iz Avstrije same, da si ogledajo čudeže, o katerih so čitali, katere pa ni mogoče opisati, ampak jih je treba videti. Toda ne prihajajo samo delavski krogi, ampak tudi znanstveniki, ter strokovnjaki. Pred kratkim so se mudili n. pr. Amerikanci, profesorji, zdravniki in književniki, ki so naravnost strmeli, ko so videli naprave, kakšnih Amerika še ne pozna, dasi plava ona dobesečno v zlatu, medtem, ko je uboga Avstrija naravnost berač proti njej.

Neka Avstrijka, ki biva že 60 let v socialistični občini Milwaukee, ki je sicer tudi organizirana v social. stranki, je prišla nalašč pred kratkim na Dunaj, da se osebno prepriča o tem, kar je čitala v strankinem časopisu. In ta stara sodružica se ni mogla skoraj ločiti od vsega, kar je videla. Neki ameriški zdravnik je izjavil, da je pred kratkim otvorjeno kopališče »Amalienbad« največje in najmoderneje na svetu. To kopališče je stalo okroglo 80.000.000 Din.

Za danes se ne bom spuščal v podrobnosti, pač pa si bom dovolil v prihodnjih številkah poročal po možnosti ono, kar sem videl in kar se vobče opisati da. Pri tej priliki se bom malo pobavil tudi z davščinami dunajske občine, da dobe naši sodrugji nekoliko pojma, kako se dela tam, kjer je delavstvo po večini zrelo za načelo, da se upravlja občina brez kapitalističnega jerobstva.

Zlasti pa vam pošljem poseben članek o dunajski stanovanjski politiki, ki zanima danes ves svet — n.

Za naše rudarje.

Beograd, 17. sept.

Deputacija Delavske zbornice, ki je odšla v Beograd na podlagi sklepa upravnega odbora DZ v seji dne 5. sept. tl. v svrhu zaščite interesov delavcev in nameščencev v sporu, ki je nastal med vlado in predstavniki rudarske industrije, poroča:

Po vsestranski pripravi pri pristojnih oblastvih v Sloveniji, je odpotovala delegacija dne 11. sept. tl. v Beograd. Naslednji dan je na daljši konferenci s centralnim tajništvom DZ ukrenila vse potrebno za intervencijo pri raznih resortnih ministrstvih.

Dne 13. t. m. je pod vodstvom centralnega tajnika dr. Ž. Topalovića obiskala ministra za poljedelstvo. g. Puclja, in ministra za promet. Oba ministra je deputacija podrobno poučila o zadevi ustavitve obratovanja v rudnikih TPD ter obrazložila težke posledice, ki bi nastale za delavstvo in celokupno narodno gospodarstvo, ako državne železnice ustavijo nabavo premoga od strani TPD.

Pri imenovanih ministrstvih je delegacija nadalje slišala, da je spor med vlado in rud. podjetniki že poravnani, da pa hočejo slednji cenovno sporazuma v doglednem času prevladati na delavstvo v obliki znižanja mezd in podaljšanja delovnega časa.

Delegacija je proti tem nameram najodločneje protestirala ter iznesla konkretne dokaze, ki ne dopuščajo znižanja delavskih prejemkov in podaljšanja delovnega časa.

Dne 14. t. m. je zainteresirala za stvar ministra za soc. politiko, ministra za trgovino in obrt in ministra za šume in rude, ter jih zaprosila za vsestransko pomoč.

Dnevne novice.

Zasluzki Trboveljske premogokopne družbe. Minuli teden se je napotila deputacija rudarjev, njej na čelu predsednik Del. zbornice s. Čobal v Beograd, da intervenira pri pristojnem ministrstvu v prilog takrat še izprtih rudarjev. Deputacija je predložila ministru za rude sledeči zanimiv memorandum: »Trboveljska premogokopna družba zasluži toliko, da ni samo v stanu znižati cene premoga nego da še poleg tega tudi lahko zviša plače rudarjem. Celotni pridelek družbe na premogu je znašal leta 1924 1.560.000 ton v skupni vrednosti 431.400.000 Din, temu nasproti so znašali vsi izdatki družbe komaj 200 milijonov dinarjev, davkov je takrat družba plačala 16 milijonov dinarjev in ji je ostalo tedaj v enem samem letu 215 milij. Din čistega dobička, ki ga je družba deloma porabila za investicije (nove naprave), vključ temu pa je ostala še bogato obložena miza za delničarje. Tako je bilo tudi v l. 1925. Profit je bil nekoliko manjši in vključ temu je še ostalo družbi 200 milijonov Din čistega. Da si zajamči svoj neomejeni čisti dobiček je družba odpustila v tem letu nič manj kot 2700 delavcev, kar znaša 32 odstotkov vsega delavstva. Pa tudi to je bilo še nenasični gospodi premalo in je nato še znižala delavske plače za 28 odstotkov, medtem ko je prodajala premog še dalje po stari ceni.« — To je tedaj prava slika o stanju Trboveljske premogokopne družbe, ki je v rokah zunanjega kapitala, kjer pa igrajo svojo vlogo tudi naši slovenski klerikalni in demokratski upravni svetniki. To je tista družba, ki so ji doslej dajale vse vlade potuho, čim je delavstvo zahtevalo od nje skorjico svojega kruha, družba, ki jo je skrbno ščitila žandarmerija takrat, ko so bili delavci državne zaščite najbolj potrebni in ni tedaj čuda, če se je družba enkrat tudi vladni postavila po robu. Ali bo to kaj spametovalo jugoslovansko buržuazijo in jo privedlo do prepričanja, da je državi in državljanom najbolj nevarna trboveljska družba, ne pa mirno in lačno delavstvo?

Tudi proti težavam, ki so jih delale izseljeniške oblasti našim oženim rudarjem takrat, ko jih je družba vrgla na cesto in jim vlada priporočila si iskati kruha v inozemstvu, je protestirala delavska delegacija na pristojnem mestu ob priliki njenega poseta v Beogradu. Obljubili so ugoditi njenim željam. — To je bila namreč kuriozitet in da ni tako tragična, bi se morali radi nje veselo smejati, da so namreč samci-rudarji smeli zapustiti našo prijetno domovino, da pa oženjeni niso smeli jemati svojih družin seboj. Ali niso morda pomotoma smatrali ženske za vojaške obvezance?

Mussolini bo upeljal smrtno kazen. Mussolini skuša na prav glup način prepričati nadaljevanje atentatov na njegovo osebo. Upeljati misli znova po socialistih odpravljeno smrtno kazen. To je zopet korak nazaj v srednji vek, kar se končno tudi razume, ker je sam fašizem srednjeveški. Bolje bi bilo seveda, da Mussolini prepusti vlado ljudstvu, in odpravi diktaturo, kar bi bilo najbolj učinkovito sredstvo proti atentatom.

Izzivanje. Po neuspelem atentatu na italijanskega fašističnega poglavarja je zahteval Mussolini od francoske vlade, da dovoli italijanskim oblastem nadzorstvo nad onimi 900.000 italijanskimi delavci, ki so zaposleni v Franciji. Francoski ministrski predsednik se je vključ svojem koketiranju s fašisti tej zahtevi vendarle odločno uprli in rekel, da vlada v Franciji francoska vlada in da tedaj ona skrbi v svoji hiši za

Ministrstva so pokazala za vse stvarne utemeljitve in predloge delavske delegacije umevanje in obljubila svojo zaščito.

Delegacija je končno o vsej zadevi informirala še slovenske poslanca. V parlamentu je našla poslanca Jugoslovanskega kluba, ki so ji po obrazložitvi položaja obljubili, da bodo ščitili delavske interese.

mir in red. Nastal je sedaj med obema državama vsled tega diplomatski konflikt, ker si Mussolini domišlja, da bodo temu atentatu sledili še drugi in da se vse to pripravlja v vrstah na francoskem zaposlenih italijanskih delavcev.

Izseljeniško komisijo je nedavno ustanovilo češko ministrstvo za socialno politiko po avstrijskem, nemškem in italijanskem vzorcu. Komisija je bila že v Argentini in drugod in iskala delavce za brezpodne češke delavce. Kaj pa dela v tem pogledu naše ministrstvo socialne politike? Nič? Tudi do danes niti točno ne ve, koliko brezposelnih imamo v naši državi, in da morajo brezposelni končno tudi živeti. O komisijah ne more biti niti govora, ko se pa še delajo težkoče izseljencem, ki jim je s težavo Delavska zbornica preskrbela službe v inozemstvu.

Minister Krajač dela dovtipa. Sedaj ko se je Pašić prav pošteno skopal v inozemstvu in se razna beograjska čaršija vrača z rejenimi trebuh v državo in ko bo navsezadnje čimprej letoviščne sezone konec, sedaj se je prebudil radičevski minister Krajač in rekel, da bo izdal odlok, ki bo omejil obisk inozemskih kopališč... Kuge, lakote in takih ministrov reši nas, o gospod! S tem v zvezi bo tudi prepovedal uvoz luksuznega blaga in pa šminkanje ministrskih uradnic. To bo seveda udarec za beograjčanke, ki brez kruha in šminke ne morejo živeti. Pa nič zato. Odlok je tu in če že ni zanimiv radi letovišč, potem je zanimiv radi šminke. To bo seveda prispevalo k prav poštenu sanaciji naše trgovine. Morda bodo odslej zlasti mlinarji bolje izhajali...

»Zmota«. Gosp. dr. Izidor Cankar je bil dolga leta v prvih vrstah bojujoče se duhovščine. Bil je več let glavni urednik »Slovenca«, v katerem je z vso navdušenostjo in vnetostjo pobijal nasprotnike klerikalizma. Zgodilo pa se je, da je zapustil politično torišče, ker je izpregledal, da se je motil in mislil, da mu bo mogoče kot navadnemu vojščaku delovati. Postal je vseučiliški profesor umetnostne zgodovine. Kot tak se je udeleževal prav dobro na raznih poljih, zlasti kot urednik zbranih spisov Ivana Cankarja itd. Nedavno pa smo čitali, da je izstopil iz rimsko-katoliške cerkve ter postal brezkonfesionalen. Razume se, da so klerikalni časopisi popreje peli slavo dr. Izidorju Cankarju za vse, kar je storil in delal. Tudi ko je predaval o Ivanu Cankarju v ljubljanskem gledališču, so mu peli slavo in slavili njegovo zgornost. Urednika klerikalne revije »Dom in svet« sta ga naprosila, da jima je dal v natisk ta svoj govor, v katerem je govornik očrtal I. Cankarja kot katolika takole: »Ob 50 letnici rojstva Ivana Cankarja moram reči še več: I. Cankar je bil v zadnjih letih katoličan. Ni bil dosledno cerkveno dogmatičen vernik, tudi ne pristaš ene same, s prilastkom nezmotljivosti opremljene konfesije, marveč je bil katoličan, ker je to forma, v kateri se religiozno izživlja naša zemlja in je torej potrebna in prava. Sklepna formula njegovih verskih nazorov, ustvarjena malo pred smrtjo, je kratka in absolutno jasna: Če bi bil Rus, bi bil pravoslaven, če bi bil Prus, bi bil protestant, ker sem Slovenec, sem katoličan! S tem ni izpričal, kako morda je pojmoval življenje, marveč je tudi dokazal, kako organsko se je bil spojil z dušo svojega naroda.« »Dom in svet« je to natisknil in vsi so brali in — nič se ni zgodilo. Pač! Pač! Sedaj po Izidor Cankarjevem izstopu iz katoliške cerkve je prišlo založništvo »Dom in svet« kat. tiskovno

društvo in proglašuje gorenje kot pojmovanje religije, ki je v nasprotju s katoliškimi načeli o cerkvi, ki ima biti pravim katoličanom »una sancta catholica«. Gosp. urednika pa ponažno proglašata, da te »zmote« nista uvaževala. »Zmota« je sedaj trditev bivšega člana katoliške cerkve, da je katolištvo, protestanstvo ali pravoslavlje zgolj forma, v kateri se narod religiozno izživlja, češ, da je za katolika katoliška cerkev zmerom »una sancta catholica«. Dokler g. Izidor Cankar ni izstopil iz verke, sta ga pa katoliška urednika za to »zmoto« prosila, naj jo da katoliškemu listu v objavo. Radovedni smo, kaj bi katoliški žeboti rekli o dr. Preglju, ki v svoji Dominisvetovi povesti porogljivo opisuje sv. Jožeta, ki da je bil tako neroden, da bolj neroden ni mogel biti, in pa gosp. frančiškanskega gvardijana, ki pripoveduje, kako bo o smrtni uri vlekli svoje tovariše patre frančiškane. »Zmota« pa taka!

Tožba proti s. Möderndorferju v Mežici. Kakor smo zvedeli, je podjetje za svinec v Mežici vložilo proti s. Möderndorferju tožbo, češ, da ji v brošuri, ki je pred kratkim izšla, očita, da je fatirala manj čistega dobička, kakor ga je v resnici bilo. — Ta tožba bo gotovo zanimiva. — O brošuri se bomo še ob priliki natančneje pečali.

V Stožicah pri Ljubljani je 10. t. m. nenadoma preminula soproga našega sodruga Franca Černeta, socialističnega občinskega odbornika občine Ježice. Sodr. Černetu naše iskreno sožalje ob izgubi njegove soproge! Pogreb pokojnice se je vršil v nedeljo, 12. septembra ob veliki udeležbi občanov in prijateljev. Nj v miru počivajo njeni zemeljski ostanki!

Resolucija zagorske krajevne organizacije je prepozno prispela in jo priobčimo v končni redakciji po kongresu. Ured.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Maribor.

Poskusna vožnja z novim občinskim avtom. Kakor čujemo, so v četrtak poskušali novi občinski avto, ki je dospel iz Pariza in pri tem so se baje pokazali kardinalni nedostatki ali kakor se naša blokaša »tehničarji« raje izražajo: **tehnične napake!** Pri tej priliki so baje nekoga pvozili. Podrobnosti o tem še manjkajo. Toda tega ni kriva tehnika avta ampak najbrže sofer, dasi bo eventualno škodo nosila mestna občina. Tehnične napake pa so se pokazale v tem, ker je prelahek in ena velika napaka pa je ta, da na strehi ni prostora za prtljago! Blokaški strokovnjaki so najbrž na take malenkosti pozabili, ali pa so morda bili mnenja, da se bo publika samo za »špas« vozila in ne za potrebo. Gospoda združena v občinskem bloku je imela dolge seje, na katerih je brez opozicije razmotrivala ta problem, med tem ko se ji je na oficijelnih sejah silno mudilo. Referenti so se vozili po Avstriji in končno so hoteli stopiti še v — Pariz, pa še niso bili tozadevno edini! Naš zastopnik je izjavil, da soc. obč. klub ne prevzame nobene odgovornosti za to, ker opozicija ni imela dovolj upogleda v celo stvar in ker se niso njeni nasveti čisto nič upoštevali. Smola je pač smola!

Vsi mariborski sodrugi se naj udeležijo v nedeljo telovadne akademije, ki se prične ob 3. uri na vrtu Ljudskega doma. Vstopnina prosta.

Z Viča-Gilinc.

Najnovejša in najveselejša novica je, da bo »Stan in Dom« s pomočjo naše občine zidal ob Glinščici zraven Nove vasi lepo kolonijo s 28—30 stanovanji. Na koncu kolonije bo skupna pralnica in pa kopališče za deco in odrasle. — Do 20. t. m. se imajo vsi tisti zglasiti pri županstvu, ki hočejo zidati v tej novi koloniji. Priglasenih je že sedaj precej. Parcelacija posestva, ki ga je »Stan in Dom« pridobil, mesto škofovega, je že izvršena. »Stan in Dom« se prav živahno giblje. Le tako naprej. — Naša druga zadruga »Delavski Dom« pa kar ne gre naprej. Nekateri zadrugarji mislijo, da je treba le razglablja in debatirati, se modrega in pametnega kazati, druge kritizirati itd. To je napačno. Sodrugi! V zadrugo in napravite iz zadruge to, kar je potreba. — Prihodnjič več o tem. — Nas Vičane veseli napredek »Prve delavske pekarnice«, ki zida na našem koncu moderno pekarno. Kakor trdijo, bo slovesna otvoritev v oktobru. — »Produkcija« je svoj obrat razširila. — Začne žgati kavo in žito; uredila si je to kar najmodernejšo. Sodrugi! Agitirajmo za »Proja«-predmete. Svoji k svojim.

Jesenice.

Podružnica »Svobode« Jesenice, se tem potom obrača javnim potom do vseh korporacij, društev in organizacij, da z ozirom na nujnost takoj poravnajo še neporavnane naročene izkaznice za polovično vožnjo in znesek Din 50 za vpis v spominsko knjigo ob priliki razvija prapora jeseniške podružnice.

Težko nam je tako javno pozivati vsa prizadeta sodružna društva in organizacije, katerih je še mnogo, ki niso in nimajo zavesti, da upoštevajo, da če buržuazija prepove razviti prapor proletarski kulturni organizaciji, ta ista še bolj potrebuje denar za poravnavo stroškov, ki so nastali vsled razvija in vsled prepovedi.

Upamo, da bodo vse prizadete organizacije upoštevale ta naš poziv in da bodo storile svojo dolžnost ter bodo dokazale, da se zavedaj svoje dolžnosti napram sodružni organizaciji. — Sodružne pozdrave!

Jesenice—Sava. Pri nas gre tudi naprej! Res je še precej nejasnosti med nami, ali gre naprej. Dokaz zato je stavba našega novega Kina. Stavba in gostilniška zadruga je poleg Delavskega Doma začela zidati v družbi kinooperaterja Zablatnika z zidavo zelo impozantne stavbe. — Tudi naša hranilnica in posojilnica gre po poti napredka. Samo — »Delavska Politika« naši delavci premalo berejo. Dobro bi bilo, da bi se nekaj shodov napravilo, ki bi ljudem raztolmačili pomen delavskega tiska. »Delavska Politika« bi morala v vsako delavsko hišo. Kaj naj delavec bere, če ne bo pazno zasledoval svoje politike, ki jo reprezentuje — »Delavska Politika«. **Na delo, sodrugi!** — Tudi glede konzumskih prodajalnic moram pripomniti, da naši delavci ne vedo, da je konzum naš, da nam je konzum postavil Delavski Dom, kjer se zbiramo in krepimo za daljne boje. Pomislite to in — storimo, da bo v tem pogledu boljše.

Guštanj—Ravne.

Cenjeni s. urednik »Delavske Politike«! Ker sem tudi jaz podpisani delavec prizadet pri tistih, ki smo vrženi na cesto, je moja proletarska dolžnost, da napišem nekaj vrstic za javnost. Začeli so tukaj delavce odpustiti iz službe že pred enim mesecem z motivacijo seveda: da ni dovolj do-

bav, kar pa ne odgovarja resnici, — to pa pozneje. V soboto 11. t. m. pa — kakor bi strela udarila iz neba, pride povelje od direktije, da se na novo odpove služba 24 delavcem in 80 delavcem se pa naj naznani, da imajo dopust za nedoločen čas. To bi še ne bilo tako hudo, če dobijo delavci dopust, ker so itak dovolj zmučeni, ampak dopust bi moral biti plačan, če bi se ravnali po človeški pameti. Kako se bodo ti delavci preživeli ta čas, to ne vpraša ravnatelj, upravitelj grof Turn pa še manj. Javnost tudi lahko izve, da je tukaj pri nas precej inozemcev zaposlenih, katere bi se lahko nadomestilo z našimi delavci. Jaz bi tega ne omenjal, ampak ker je nekaj takih, ki absolutno nečejo pristopiti v strokovno organizacijo. Gospoda ravnatelja pa ob tej priliki opozarjam, naj nikar preveč ne protežira fašistov, če noče biti opisan vsaki teden v »Delavski politiki«. Kolikor je meni znano, ne leži vzrok odpovedi v tem, da nima podjetje odjemalcev, ker so nekateri potniki izpovedali, da se lahko še 2 leti obratuje s temi naročili, ki jih ima tvrdka že sedaj. Najbrže je spekulacija za znižanje delavskih plač. Zelo umestno bi bilo, da skuša Delavska zbornica Inšpekcijo dela za to zainteresirati. Vam delavcem pa, kateri ostanete v obratu, svetujem, da se do zadnjega moža organizirate v strokovni organizaciji, ker v slogi je moč. — Opuščen kovinar Strup.

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se prepritate, da edni par nogavic s žigom in znamenjem (gleda, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari dragih
Dobivate ga v prodajalnicah

Kultura.

Jack London »Železna pet«, socialni roman. Prevzel Ivan Vuk (IV. zvezek Leposlovne knjižnice). Pravkar je izšla 1. knjiga znamenitega romana »Železna pet«. Sloviti pisatelj Jack London je tako znan že slovenski čitajoči publikii, da nam ni treba posebej govoriti o delih tega splošno priljubljenega svetovnega pisatelja. Jack London je Maksim Gorki Kalifornija. Njegovi spisi so vedno vzbujali veliko pozornost in založništvo so se trgala zanj. »Železna pet« je sijajno delo. Zato si bo gotovo ta roman naročil vsak. Predgovor je napisal pisatelj Bratko Kreft. Izdala ga je »Zadruga založba, Ljubljana, Aleksandrova cesta 5«, kjer se ga lahko naroči. Dobiva se tudi v knjigar-nah. Cena Din 20.

Delavski izobraževalni tečaji v Mariboru.

Po programu kulturne konference 29. avgusta t. l. se bodo pod vodstvom »Svobode« v kratkem otvorili izobraževalni večerni tečaji po 2—3 ure, ki bodo trajali 3—4 mesece. Poučevali so bodo praktični predmeti, kakor matematika, fizika, kemija, nemščina, slovenščina, srbohrv. jezik, razen tega se bo poučevalo narodno gospodarstvo, knjigovodstvo, sociologijo, psihologijo in drugi predmeti, prema številu priglasencev. — Posebni kurzi se nameravajo otvoriti za risanje, modeliranje, strojeplasje itd. Za vsak predmet je treba vsaj 15—20 interesentov. Priglasiti se je treba osebno ali po dopisnici na naslov prof. I. Fava, gimnazija.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.
priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.
Na drobno! Na debelo!

Naročajte in širite »Del. Politiko«!

Ekstrat domačih rož

izkušnja naših
mož.
dala liker izbran,
z imenom

A. JERAS
in drug
Ljubljana-Moste.

A. & E. SKABERNE

Manufakturna veletrgovina

En gros! En detail!

Ljubljana, Mestni trg 10

Pri vedno večji denarni krizi

je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Tlilzdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajamčeno lastni izdelki iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.